

RECENZE

A. Gossauer:

Progress in the Chemistry of Organic Natural Products, Part 86, Monopyrrolic Natural Compounds Including Tetramic Acid Derivatives, (W. Herz, H. Falk, G. W. Kirby, eds)

vydaná Springer, Wien jako 1. vydání 2003.

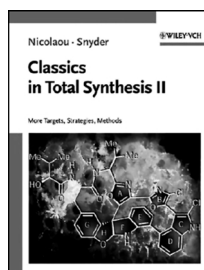
Stran 222. Cena USD 149; 139,10 €. ISBN 3-211-83889-9.

Kniha se soustřeďuje na přehled informací o přírodních látkách s jedním pyrrolovým jádrem, včetně derivátů 4-hydroxy-1,5-dihydro-2H-pyrrol-2-onu (tetramic acid). Tato klasická série je publikována nakladatelstvím Springer od roku 1938. Její součástí zahrnují příspěvky z nejrůznějších oblastí chemie přírodních látek, ať již se týká jejich původu, výskytu, chemie, syntézy, biochemie, funkce či použití různých druhů přírodních látek počínaje malými molekulami až k biopolymerům. Každá tato součást je napsána uznávanou autoritou v oboru a přináší souborný a současný přehled příslušné zvolené oblasti.

Autor, Albert Gossauer, není v literatuře nováčkem, je autorem rozebrané knihy *Die Chemie der Pyrrole* (1974) a soudobé *Struktur und Reaktivität der Biomoleküle: Eine Einführung in die organische Chemie* (2003). V této své poslední přehledné práci ze známé série *Fortschritte der Chemie organischer Naturstoffe* o přírodních látkách s jedním pyrrolovým jádrem uvádí kritický rozbor 890 literárních citací a to až do roku 2001. Práce je roztržena na kapitoly podle biologického původu pyrrolových sloučenin na látky původem z obratlovců, bezobratlých, rostlin, hub a bakterií. U řady sloučenin se zabývá nejpravděpodobnějším metabolismem vzniku a přeměn dané látky. V řadě případů poskytuje i syntetické podrobnosti o popsaných syntézách. Přehledně podává i biogenetické zdroje pro jednotlivé pyrrolové deriváty. Typografická a grafická stránka knihy jsou na dobré úrovni, autor se dobře vypořádává se stereochemií. Slabší je grafická strana pokusu o trojrozměrnou reprezentaci molekuly na jediném obrázku uvedeném v knize. Literární citace uvádějí názvy prací, takže mohou být vcelku dobrým vodítkem pro hlubší studium literatury. Kniha je vybavena jmenným a předmětovým rejstříkem.

Příručka poskytne mimořádně užitečné informace jak organickému chemikovi, biologovi, technologovi, farmakologovi, ale i farmaceutům a lékařům, je významným zdrojem informací a citací, ale může být použita i někým, kdo není expertem v oboru, ale chce se orientovat v dané oblasti.

Pavel Drašar

K. C. Nicolaou, S. A. Snyder:
Classics in Total Synthesis II, More Targets, Strategies, Methods
vydaná Wiley-VCH, Weinheim jako 1. vydání 2003.

Stran 639. Cena 69.- EUR / 102.- SFR. brožovaná vazba, ISBN 3-527-30684-6; 99.- EUR / 146.- SFR pevná vazba, ISBN 3-527-30685-4.

Klasikové v totální syntéze, díl druhý, s podtitulem „více cílů, strategií a metod“, je dlouho očekávaným následovníkem svého prvního dílu vzniklého z pera dvojice Nicolaou a Sorensen r. 1966. V tomto vítaném novém dílu pánové K. C. Nicolaou a Scott A. Snyder diskutují velmi podrobně nejvýznamnější události v oblasti totální syntézy přírodních látek od r. 1990 do začátku 21. století, kam patří jevy a události jako domino reakce, kaskádové sekvence, biomimetické strategie, asymetrická katalýza. Tyto oblasti jsou systematicky vysvětlovány na příkladu zvolené syntézy. Práce se věnuje převratným novinkám v syntetických technologiích i diskusi stran jejich mechanismu a možností využití. Nové reakce, jako například olefinová metathese, jsou uvedeny téměř ve formátu mini-review. Velké množství odkazů na literaturu uváděných u každé z 22 kapitol zvlášť jsou možným zdrojem dalšího poučení čtenáře.

Studenti, učitelé, ale i výzkumníci v oblasti syntetické a medicínální chemie najdou v této knize nepostradatelného společníka a mnoho doplňujícího materiálu k prvnímu dílu Klasiků (*Classics in Total Synthesis*).

Z obsahu vyjmenujme heslovitě Isochrysohermidin (Boger), Swinholide A (Paterson), Dynemicin A (Myers), Ecteinascidin 743 (Corey), Resiniferatoxin (Wender), Epothilone A (Nicolaou), Manzamine A (Winkler/Martin), Vancomycin (Nicolaou/Evans), Everninomicin 13,384-1 (Nicolaou), Bisorbicillinoids (Nicolaou), Aspidophytine (Corey), CP-Molecules (Nicolaou), Colombiasin A (Nicolaou), Quinine (Stork), Longithorone A (Shair), FR-182877 (Sorensen), Vinblastine (Fukuyama), Quarigemine C a Psycholeine (Overman), Diazonamide A (Nicolaou), Plicamine (Ley).

Tak jak učinily všechny atributy prvního dílu Klasiků tuto knihu jedinečnou a populární jako učební pomůcku, toto její „pokračování“ přináší nejnovější „finesy“ pokroku v organické chemii a syntéze jako překrásné dílo popisující některé práce vynikajících organických chemiků současnosti.

Kvalitní typografie, která barevně zdůrazňuje vybraný materiál, fotografie klasiků oboru, homogenní kresba strukturních vzorců se správně vyznačenou stereochemií (IUPAC) činí z knihy opravdu cennou a uživatelsky příjemnou pomůcku.

Pavel Drašar